

Parashat Noach **Beginnings** **Rabbi Shai Finkelstein**

בראשית פרק ד פסוק כו

וְלִשְׁתַּגְּמֵהוּא יִלְד־בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ אֲנוּשׁ אֹז הוּחַל לְקָרָא בְּשֵׁם יְהוָה:

רש"י

אז הוחל. לשון חלין, לקרא את שמות האדם ואת שמות העצבים בשמו של הקב"ה לעשותן ע"ז ולקרותן אלהות:

אבן עזרא

הוא מגזרת תחלה והטעם שהחלו להתפלל.

ספורנו

אז הוחל לקרא בשם ה'. אז התחילו צדיקי הדור לדרוש לרבים את שם ה' כענין ויקרא שם בשם ה' אל עולם כי הוצרכו לסתור דעות עובדי כוכבים וגלולים שהתחילו אז כדברי רז"ל.

נצי"ב

דקדוק לשון הוחל ודאי כמ"ש הראב"ע שהוא מהוראת התחלה אבל מ"מ אינו כפירושו להיפך מקבלת חז"ל. אלא ה"פ הגיע אז שעה שנצרך לקרוא בשם ה'. שכל דורו תעו בע"ז ושכחו סיבת כל הסיבות ית' ע"כ הוצרכו להשרידים שבדור לקרוא בשם ה' כמו שעשה א"א בדורו.

בראשית פרק ו פסוקים א-ד

וַיְהִי כִּי-הֶחֱלָה הָאָדָם לָרֵב עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנוּת יָלְדוּ לָהֶם: וַיִּרְאוּ בְנֵי-הָאֱלֹהִים אֶת-בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הָיָה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא יִדּוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעַלְמָם בְּשָׁגֵם הוּא בָשָׂר וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וָעֶשְׂרִים שָׁנָה: הַנִּפְלִים הָיוּ בָאָרֶץ בְּיָמַי הֵהָם וְגַם אַחֲרַיִכֶן אֲשֶׁר יָבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶל-בְּנוֹת הָאָדָם וַיִּלְדוּ לָהֶם הַמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מְעוֹלָם אָנְשֵׁי הַשָּׁמַיִם:

רלב"ג

אמר שכאשר התחיל האדם לרב על פני האדמה ויולדו להם בנות. הנה נמשכו האנשים לתאו' המשגל עד שבראות האנשים החזקים הגדולים בנות האדם היפות חטפו אותם ולקחום באונס ולא נשמרו משום אשה ואפי' מאשת איש שתכף שמצאוה יפה לקחווה ולפי שכבר נתפשט מנהג הרע הזה באנשים ההם כלם והשחיתו מעשיהם עד שלא היתה תשוקתם כי אם לעשות הפעולות המגוננות כמו שספר אחר זה. וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ.

בראשית פרק ט פסוקים כ-כא

וַיַּחֲלֵ נֹחַ, אִישׁ הָאֲדָמָה; וַיִּטֵּעַ, כַּרְם. וַיִּשְׁתַּ מִן-הַיַּיִן, וַיִּשְׁכַּר; וַיִּתְגַּל, בְּתוֹךְ אָהֱלָה.

רש"י

ויחל. עָשָׂה עֲצָמו חָלִין, שְׁהָיָה לוֹ לְעֶסֶק תַּחֲלָה בְּנִטְיָעָה אַחֲרָת.

חתם סופר

ויחל נח איש האדמה, במדרש לגנאי בתחלה איש צדיק ולבסוף איש האדמה, משא"כ משרע"ה בתחלה איש מצרי ולבסוף איש האלקים, וי"ל לשבח, שנפשו ושכלו הי' איש האדמה שולט על חלקי גופו לאפוקי אנשי העו"ה הזו שהגוף הוא האיש ומושל ומנהיג השכל, הנה ויחל פירש"י לגנאי שנתחלל וי"ל לשבח תחלת עסקו ונטיעתו הי' כרם למען נסך יין להקב"ה, אלא שהחל לשתות ממנו טרם נסכו לגבו', ומדשתה ונשתכר שוב לא זכה שתתקבל קרבנו ועוד שנסתרס ונעשה בעל מום.

בראשית פרק י פסוקים ת-ט

וכוּש יֵלֵד אֶת-נִמְרֹד הוּא הַחַל לְהִיּוֹת גֹּבֵר בְּאֶרֶץ: הוּא-הָיָה גֹבֵר-צֵיד לְפָנָי יְהוָה עַל-כֵּן יֹאמַר כְּנִמְרֹד גֹּבֵר צֵיד לְפָנָי יְהוָה:

רמב"ן

וְהַנֶּכֶן בְּעֵינָי כִּי הוּא הַחַל לְהִיּוֹת מוֹשֵׁל בְּגִבּוֹרָתוֹ עַל הָאָנָשִׁים, וְהוּא הַמּוֹלֵךְ תְּחִלָּה, כִּי עַד יָמָיו לֹא הָיוּ מְלַחְמוֹת וְלֹא מְלַךְ מְלָךְ, וְגִבּוֹר תְּחִלָּה עַל אָנָשִׁי בְּכָל עַד שְׁמֵלֶךְ עֲלֵיהֶם, וְאַחַר כֵּן יֵצֵא אֶל אֲשׁוּר, וְעֹשֶׂה כְּרִצּוֹנוֹ וְהַגְדִּיל וּבָנָה שָׁם עָרִים בְּצוּרוֹת בְּתִקְפוֹ וּבְגִבּוֹרָתוֹ. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר "וְתֵהִי רֵאשִׁית מַמְלַכְתּוֹ בְּכָל וְאֶרֶץ וְאֶפְד וְכַלְנֵה".

ספורנו

וְתֵהִי רֵאשִׁית מַמְלַכְתּוֹ בְּכָל. וְזֶה לְהוֹדִיעַ שְׁבִימֵי מַלְכוּתוֹ קָרָה כְּשֶׁבָאוּ הָאוֹמוֹת בְּאֶרֶץ שְׁנַעַשְׂתָּה הַמִּצְאָת הָעִיר וְהַמְּגִדָּל כְּדִי שֶׁתַּתְּפֹשֵׁט מַלְכוּתוֹ עַל כָּל הַמִּין הָאֲנוּשִׁי בְּאֲמִצְעוֹת אֵל נֹכַר כְּלָלִי לְכָל הַמִּין אֵלֶּי גוֹיִם יִדְרוּשׁוּ כְּעֵינֵן עֲצַת יִרְבַּעַם כְּאֲשֶׁר יִרְאֵה דְרִישַׁת הַמְּקַדָּשׁ.

בראשית פרק יא פסוקים ה-ו

וַיֵּרֶד יְהוָה לְרִאֵת אֶת-הָעִיר וְאֶת-הַמְּגִדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם: וַיֹּאמֶר יְהוָה הֵן עַם אֶחָד וְשִׁפְהָ אַחַת לְכָלָם וְזֶה הַחֵלֶם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא-יִבְצָר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת:

רש"י

הַחֵלֶם. כְּמוֹ אֲמָרָם, עֲשׂוּתָם – לְהַתְּחִיל הֵם לַעֲשׂוֹת.

אבן עזרא

עַם אֶחָד. שִׁישׁ לָהֶם דַּת אַחַת. כִּי בַהֲשַׁתְּנוֹת הַדְּתוֹת תַּתְּחַדֵּשׁ הַקְּנָאָה וְהַשְּׁנָאָה.

ספורנו

וְזֶה הַחֵלֶם לַעֲשׂוֹת. וְגַם כֵּן נִמְצְאָה לְכָל עַתָּה זֹאת הַתְּחִלָּה שֶׁעָשׂוּ בַּהֲסַכְּמַת כָּלָם.

נצי"ב

וזה החלם לעשות. עתה אינו אלא התחלת דבר עבירה במה שרוצים שיהיו בישוב אחד.

רש"ר הירש

הנה הם עומדים כאן באחדות גמורה, התאספו בפעם הראשונה, הן היגרו ביחד, - והמחשבה הראשונה, שעלתה על דעתם, משחשו בחשיבות הכלל, לא היתה: נקדש את השם, ונעבדנו בכוחות משותפים, אלא: נעשה לנו שם...

בראשית פרק יג פסוקים א-ד

ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל-אשר-לו, ולוט עמו הנגבה. ואברם, כבד מאד, במקנה, בכסף ובזהב. וילך, למסעיו, מנגב, ועד-בית-אל--עד-המקום, אשר-היה שם אהלה בתחלה, בין בית-אל, ובין העי. אל-מקום, המזבח, אשר-עשה שם, בראשנה; ויקרא שם אברם, בשם יהוה.

רש"י

ואשר עשה שם בראשנה. ואשר קרא שם אברם בשם ה' וגם יש לומר ויקרא שם עכשו בשם ה'.

נצי"ב

ויקרא שם אברם. מכאן מבואר משמעות ויקרא בשם ה'. הוא שהקריא ופרסם שם ה'.

רמב"ם הלכות עבודה זרה פרק א

...והתחיל לעמד ולקרא בקול גדול לכל העולם ולהודיעם שיש שם אלוה אחד לכל העולם ולו ראוי לעבד. והיה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר ומממלכה לממלכה עד שהגיע לארץ כנען והוא קורא שנאמר (בראשית כא לג) "ויקרא שם בשם ה' אל עולם". וכיון שהיו העם מתקבצין אליו ושואלין לו על דבריו היה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו עד שיחזירהו לדרך האמת עד שנתקבצו אליו אלפים ורבבות והם אנשי בית אברהם ושתל בלבם העקר הגדול הזה וחבר בו ספרים והודיעו ליצחק בנו.